ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ GIUSEPPE TESAURO

της 26ης Ιουνίου 1990 *

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Με το προδικαστικό ερώτημα που αποτελεί το αντικείμενο της σημερινής διαδικασίας, το Finanzgericht του Μονάχου ζητεί από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει ορισμένες κλάσεις του κοινού δασμολογίου (στο εξής: ΚΔ) που περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο 99, το οποίο αφορά τα αντικείμενα τέχνης, συλλογών και αρχαιοτήτων.

2. *Τα περιστατικά.* Η επιχείρηση Farfalla Flemming (προσφεύγουσα της κύριας δίκης) ζήτησε από το Hauptzollamt (Κεντρικό τελωνείο) του München-West κατά το διάστημα από 4 Μαΐου 1981 μέχρι 30 Απριλίου 1982 να θέσει σε ελεύθερη κυκλοφορία δεκατρείς ταχυδρομικές αποστολές των λεγόμενων « paperweights » που είχε εισαγάγει από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και είχε δηλώσει ως « πρωτότυπα έργα γλυπτικής από γυαλί/οποιαδήποτε ύλη » της κλάσεως 99.03 του ΚΔ, η οποία αφορά ακριβώς τα « πρωτότυπα έργα αγαλματοποιίας και γλυπτικής, εκ πάσης ύλης ».

Όπως προκύπτει από τη Διάταξη περί παραπομπής, τα επίμαχα « paperweights » είχαν κατασκευασθεί εξ ολοκλήρου με το χέρι από γνωστούς καλλιτέχνες. Χειροποίητα ήταν τόσο το γυάλινο σώμα όσο και οι χρωματιστές παραστάσεις λουλουδιών ή ζώων που βρίσκονταν στην επιφάνεια ή στο εσωτερικό των εν λόγω αντικειμένων. Πρέπει πάντως να γίνει διάκριση μεταξύ των δισδιάστατων και των τρισδιάστατων παραστάσεων.

Στην πρώτη περίπτωση ο καλλιτέχνης σχηματίζει την εικόνα πάνω στην πυρακτωμένη ακόμη σφαίρα γυαλιού με ρευστό χρωματιστό γυαλί και μια σπάτουλα. Για την προστασία αλλά και τη διαμόρφωση της εξωτερικής μορφής της σφαίρας και την επίτευξη διαφόρων οπτικών αποτελεσμάτων η σφαίρα και οι παραστάσεις περιβάλλονται με ένα λεπτό στρώμα γυαλιού.

Στη δεύτερη περίπτωση εισάγονται στο εσωτερικό της γυάλινης σφαίρας τρισδιάστατες παραστάσεις.

Όλα τα επίμαχα αντικείμενα έχουν στο κάτω μέρος μια επίπεδη επιφάνεια, της οποίας το μέγεθος ποικίλλει.

Λόγω της μεθόδου κατασκευής, η οποία γίνεται κυρίως με το χέρι, κάθε αντικείμενο είναι διαφορετικό από τα άλλα. Ο καλλιτέχνης όμως δημιουργεί, υπογράφει και πωλεί σε ενιαία τιμή, η οποία κυμαίνεται μεταξύ 35 και 300 δολαρίων ΗΠΑ (USD) — τιμή επί της οποίας γίνονται εκπτώσεις — μια σημαντική μάλλον ποσότητα « paperweights » που μοιάζουν μεταξύ τους κατά το μέγεθος, το σχέδιο και την εκτέλεση.

Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, αν και οι τιμές των επίμαχων στην κύρια δίκη αντικειμένων κυμαίνονταν, όπως προκύπτει από τη Διάταξη περί παραπομπής, μεταξύ των ανωτέρω δύο τιμών, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση διαπιστώθηκε ότι αυτού του είδους τα έργα μπορούν να φθάσουν σε πολύ υψηλότερες τιμές.

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ιταλική.

3. Κατόπιν πραγματοποιήσεως τελωνειακού ελέγχου επί των ανωτέρω αντικειμένων, το Hauptzollamt τα χαρακτήρισε ως « πρες-παπιέ (διακοσμητικά αντικείμενα) από γυαλί με πρόσθετη διακόσμηση » ή « διακοσμητικά αντικείμενα από κοινό γυαλί ».

Κατόπιν αυτού, το τελωνείο, βάσει της σημειώσεως 3 του κεφαλαίου 99, η οποία ορίζει ότι « δεν περιλαμβάνονται εις την κλάσιν 99.03 τα γλυπτά έργα τα έχοντα εμπορικόν χαρακτήρα (αναπαραγωγή εις σειράς, εκμαγεία και χειροτεχνήματα κοινά), τα οποία παραμένουν εις το κεφάλαιον της συνιστώσης ταύτα ύλης », χαρακτήρισε το εμπόρευμα ως « γυάλινα αντικείμενα εσωτερικής διακοσμήσεως διαμερισμάτων ή παρόμοιων χρήσεων » της κλάσεως 70.13 του ΚΔ, η οποία προβλέπει, αντίθετα από την κλάση 99.03, την επιβολή δασμού.

4. Κατόπιν της απορρίψεως της ενστάσεώς της κατά της ανωτέρω κατατάξεως, η επιχείρηση Farfalla Flemming άσκησε προσφυγή ενώπιον του Finanzgericht του Μονάχου, το οποίο αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο το προδικαστικό ερώτημα αν τα ανωτέρω αντικείμενα, των οποίων οι παραστάσεις έχουν δύο διαστάσεις, πρέπει να χαρακτηριστούν ως ζωγραφικοί πίνακες της κλάσεως 99.01 ή ως γλυπτά έργα της κλάσεως 99.03 και αν τα αντικείμενα αυτά, καθώς και τα παρόμοια αντικείμενα με τις τρισδιάστατες παραστάσεις, έχουν εμπορικό χαρακτήρα κατά την έννοια της σημειώσεως 3 του κεφαλαίου 99 του ΚΔ.

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο τελευταίο αυτό ερώτημα, το παραπέμπον δικαστήριο ζητεί επίσης από το Δικαστήριο να διευκρινίσει τα κριτήρια βάσει των οποίων πρέπει να θεωρηθεί ότι τα εν λόγω προϊόντα έχουν εμπορικό χαρακτήρα.

5. Η διατύπωση του πρώτου ερωτήματος, που αφορά την οριοθέτηση των κλάσεων 99.01 και 99.03, είναι σαφώς επηρεασμένη από το γεγονός ότι η σημείωση 3 του κεφαλαίου 99 αναφέρεται μόνο στην κλάση 99.03.

Στο σημείο αυτό όμως πρέπει να διευκρινισθεί ότι και για τα έργα που εμπίπτουν στην κλάση 99.01 υφίσταται εξαίρεση των αντικειμένων που έχουν εμπορικό χαρακτήρα, ανάλογη με την εξαίρεση που προβλέπει η σημείωση 3, δεδομένου ότι το ίδιο το κείμενο της κλάσεως 99.01, το οποίο αφορά τους ζωγραφικούς πίνακες και τα σχέδια που έχουν κατασκευασθεί αποκλειστικά με το χέρι, εξαιρεί ρητά τα « βιομηχανικώς επιτευχθέντα είδη τα φέροντα διακοσμήσεις διά της χειρός », η έκφραση δε αυτή είναι στην ουσία ισοδύναμη με την έκφραση « έργα έχοντα εμπορικό χαρακτήρα » που χρησιμοποιείται στη σημείωση 3.

6. Εξάλλου, φρονώ ότι εν προκειμένω το μόνο δίλημμα που τίθεται είναι μεταξύ της υπαγωγής στην κλάση 99.03 και της υπαγωγής σε άλλο κεφάλαιο εκτός από το 99, ενώ η περίπτωση υπαγωγής στην κλάση 99.01 νομίζω ότι πρέπει να απορριφθεί ευθύς εξαρχής.

Αυτό είναι προφανές για τα « paperweights » που περιέχουν παραστάσεις από γυαλί ενσωματωμένες στη σφαίρα, λόγω του τρισδιάστατου των παραστάσεων αυτών. Το ίδιο όμως ισχύει και για τα « paperweights » στα οποία οι παραστάσεις σχηματίζονται επί της επιφάνειας της πυρακτωμένης ακόμα σφαίρας με ρευστό χρωματιστό γυαλί.

Καταρχάς πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι το γυαλί δεν αποτελεί συνήθως υλικό που χρησιμοποιείται στη ζωγραφική, αλλά προορίζεται κατ' εξοχήν για τη δημιουργία τρισδιάστατων έργων τέχνης, δεύτερον δε ότι το αντικείμενο « paperweight » αναμφισβήτητα αποτελεί στο σύνολό του τρισδιάστατο αντικείμενο.

Εξάλλου, αν εφαρμοσθεί άλλο κριτήριο για τη δασμολογική κατάταξη και θεωρηθεί η μάζα του γυαλιού ως απλό υλικό υπόβαθρο (εφόσον θεωρηθεί π. χ. ότι η καλλιτεχνική αξία του έργου έγκειται αποκλειστικά και μόνο στο χρωματισμό), οι τελωνειακές αρχές θα είχαν να αντιμετωπίσουν σοβαρές δυσκολίες, καθόσον ο αρμόδιος για τον έλεγχο θα έπρεπε, δεδομένου ότι και τα γλυπτά έργα μπορούν επίσης να έχουν χρωματιστεί με το χέρι από καλλιτέχνες, τα δε « paperweights » μπορούν να παρουσιάζουν διάφορες μορφές, να προσδιορίζει κατά περίπτωση αν το βασικό καλλιτεχνικό στοιχείο ενός τρισδιάστατου έργου που έχει ζωγραφιστεί με το χέρι έγκειται στη μορφή του ή στον τρόπο με τον οποίο έχει ζωγραφιστεί.

7. Εν πάση περιπτώσει, πρέπει πάντως να εξακριβωθεί αν τα επίμαχα αντικείμενα, τα οποία θα μπορούσαν καθ' υπόθεση να καταταγούν στην κλάση 99.03, που αφορά τα γλυπτά έργα, δεν εμπίπτουν αντίθετα, λόγω του εμπορικού τους χαρακτήρα, στο κεφάλαιο που αφορά την ύλη από την οποία συνίστανται (όπως ήδη ανέφερα, τα ίδια θα ίσχυαν, αν το Δικαστήριο δεχόταν ότι ορισμένα από τα επίμαχα αντικείμενα μπορούν να καταταγούν στην κλάση 99.01, που αφορά τους ζωγραφικούς πίνακες και τα σχέδια).

Από την άποψη αυτή η προσφεύγουσα της κύριας δίκης υπογραμμίζει καταρχάς ότι η ονομασία « paperweight » μπορεί να οδηγήσει σε εσφαλμένα συμπεράσματα.

Με τον όρο αυτό δηλαδή οι συλλέκτες όλου του κόσμου χαρακτηρίζουν όχι ένα αντικείμενο με συγκεκριμένη χρησιμότητα (« πρεσπαπιέ »), αλλά ορισμένα πρωτότυπα έργα τέχνης που δεν χρησιμοποιούνται ως « πρεσπαπιέ », αλλά αποτελούν αντικείμενο συλλογής όπως ακριβώς και οι ζωγραφικοί πίνακες και διάφορα άλλα αντικείμενα και χαρακτηρίζονται μάλιστα από την έλλειψη λειτουργικότητάς τους.

Κατά την προσφεύγουσα της κύριας δίκης, τα επίμαχα αντικείμενα είναι πρωτότυπα έργα τέχνης, τα οποία επινοούνται, ζωγραφίζονται, μορφοποιούνται και υπογράφονται ανά τεμάχιο από γνωστούς καλλιτέχνες και επομένως υπάγονται στο κεφάλαιο 99 του ΚΔ.

8. Θα ήθελα ευθύς εξαρχής να πω ότι η επιχειρηματολογία της επιχειρήσεως Farfalla Flemming δεν με πείθει από πολλές απόψεις.

Πρώτον, η τεχνική του χειροποίητου αποτελεί στοιχείο τόσο των καλλιτεχνικών έργων όσο και των χειροτεχνημάτων με εμπορικό χαρακτήρα. Εξάλλου, ο πραγματικός προορισμός του αντικειμένου δεν μπορεί να εκτιμηθεί από τις τελωνειακές αρχές, αν δεν υπάρχουν άλλα στοιχεία αναφοράς, και εν πάση περιπτώσει δεν αποτελεί πραγματικό κριτήριο στο οποίο να μπορεί να στηριχθεί η διάκριση των έργων τέχνης από τα απλά διακοσμητικά αντικείμενα, τα οποία επίσης δεν έχουν καμιά συγκεκριμένη χρησιμότητα.

Τέλος, ούτε η ίδια η υπογραφή του αντικειμένου από γνωστό καλλιτέχνη (εξάλλου συχνά πρόκειται για ένα απλό μονόγραμμα) αποτελεί βασικό στοιχείο για τη δασμολογική κατάταξη, καθόσον η πλειοψηφία των καλλιτεχνών που κατασκευάζουν « paperweights » μπορεί μεν να είναι πολύ γνωστή στους κύκλους των φίλων αυτού του είδους « τέχνης », αλλά μπορεί να είναι τελείως άγνωστη στους τελωνειακούς.

Ούτε άλλωστε επιτρέπεται να καταταγεί ως έργο τέχνης ένα οποιοδήποτε χειροτέχνημα, το οποίο ίσως έχει κατασκευασθεί υπέροχα κατά την άποψη των ειδικών, για τον λόγο και μόνο ότι το εν λόγω αντικείμενο έχει υπογραφεί ή μονογραφηθεί, ιδίως στην περίπτωση κατά την οποία πρόκειται για μια μεγάλη σειρά αντικειμένων που είναι παρόμοια μεταξύ τους και εισάγονται σε τιμές ανάλογες περίπου προς τις τιμές των παρεμφερών εμπορικών αντικειμένων.

9. Η Επιτροπή εξάλλου παρατηρεί ότι ο λόγος για τον οποίο το ΚΔ προβλέπει δασμολογική απαλλαγή για ορισμένα έργα έγκειται στο γεγονός ότι τα έργα αυτά αποτελούν κατ' εξοχήν προσωπικές δημιουργίες των καλλιτεχνών και επομένως δεν τελούν, από οικονομική άποψη, σε σχέση αμοιβαίου ανταγωνισμού.

Κατά την άποψη της Επιτροπής, το γεγονός ότι η καλλιτεχνική αξία ενός έργου τέχνης μπορεί να υπερβαίνει κατά πολύ τη χρησιμότητά του δεν αποτελεί κατάλληλο κριτήριο για τη δασμολογική του κατάταξη. Πράγματι, οι τελωνειακές υπηρεσίες δεν είναι σε θέση να αξιολογούν την καλλιτεχνική αξία ενός αντικειμένου και πρέπει να στηρίζονται αποκλειστικά και μόνο σε αντικειμενικά κριτήρια που να εφαρμόζονται ευχερώς και να αφορούν τα εξωτερικά χαρακτηριστικά του προϊόντος.

Επομένως, όταν ένας καλλιτέχνης δημιουργεί γλυπτά έργα που έχουν τη μορφή αντικειμένων κοινής χρήσεως, τα ίδια τα αντικείμενα πρέπει να κατατάσσονται ανάλογα με την ύλη από την οποία συνίστανται — ακόμη και όταν πρόκειται για έργα τέχνης — εφόσον έχουν εμπορικό χαρακτήρα και ενδέχεται να βρεθούν στην αγορά σε ανταγωνισμό προς παρεμφερή βιομηχανικά προϊόντα.

Εξάλλου, δεν έχει καμία σημασία το γεγονός ότι πρόκειται ενδεχομένως για χειροποίητα και εξατομικευμένα προϊόντα ή ότι το προϊόν δεν χρησιμοποιείται στην πραγματικότητα ποτέ για συγκεκριμένο σκοπό.

10. Αλλά και η λύση που προτείνει η Επιτροπή, η οποία φαίνεται να δίνει στην ασφάλεια του δικαίου το προβάδισμα σε σχέση με την επιείκεια κατά την εφαρμογή του ΚΔ, δεν είναι ικανοποιητική από πολλές απόψεις.

Μολονότι, προκειμένου να κριθεί αν ισχύει η ατέλεια που προβλέπει το κεφάλαιο 99, είναι δικαιολογημένο να ελέγχεται αν το προϊόν τελεί σε σχέση οικονομικού ανταγωνισμού προς παρεμφερή αντικείμενα, τα οποία ενδεχομένως κατασκευάζονται σε βιομηχανική κλίμακα, δεν μου φαίνεται ούτε δίκαιο ούτε λογικό να συναχθεί από την εξωτερική μόνο μορφή το συμπέρασμα ότι το ίδιο το αντικείμενο έχει ανταγωνιστικό χαρακτήρα.

Αν π. χ. ένας διάσημος καλλιτέχνης αποφασίσει να χρησιμοποιήσει ως υλικό υπόβαθρο για τη ζωγραφική του ένα πιάτο ή ένα σταχτοδοχείο και να δημιουργήσει έτσι ένα μόνο έργο, που θα πωληθεί στην αγορά των έργων τέχνης σε πολύ υψηλή τιμή, δεν μπορεί λογικά να υποστηριχθεί ότι το εν λόγω αντικείμενο, επειδή και μόνο έχει τη μορφή πιάτου ή σταχτοδοχείου, είναι ανταγωνιστικό των ανάλογων προϊόντων της βιομηχανίας ή της χειροτεχνίας και επομένως υπόκειται στον δασμό που προβλέπεται για τα προϊόντα αυτά.

Όπως έχει ήδη τονίσει το Δικαστήριο, η επιβολή του προβλεπόμενου για το χρησιμοποιηθέν υλικό δασμού επί δασμολογητέας αξίας που καθορίζεται βάσει του καλλιτεχνικού χαρακτήρα ενός έργου καταλήγει σε φορολογία δυσανάλογη προς το κόστος του υλικού αυτού [1].

Επιπλέον, η λύση που προτείνει η Επιτροπή, εκτός του ότι ενδέχεται να οδηγεί σε αδικίες, δεν είναι ικανή ούτε να λύσει όλα τα προβλήματα σχετικά με τη δασμολογική κατάταξη των « paperweights ».

Τα αντικείμενα αυτά μπορούν να έχουν οποιεσδήποτε διαστάσεις και σε ορισμένες περιπτώσεις — είτε επειδή είναι υπερβολικά

1 — Απόφαση της 15ης Μαΐου 1985 στην υπόθεση 155/84 (Onnasch, Συλλογή 1985, σ. 1449, σκέψη 11).

μεγάλα είτε υπερβολικά μικρά — είναι προφανές ότι δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως « πρες-παπιέ ».

Στην περίπτωση αυτή επομένως, δεδομένου ότι πρόκειται για αντικείμενα που δεν είναι παρόμοια με τα κοινά « πρες-παπιέ », το δασμολογικό κριτήριο που προτείνει η Επιτροπή δεν θα παρείχε καμία βοήθεια στις τελωνειακές αρχές, οι οποίες θα έπρεπε οπωσδήποτε να διαθέτουν διαφορετικές παραμέτρους που να τους δίνουν τη δυνατότητα να κατατάξουν δασμολογικώς τα αντικείμενα αυτά, τα οποία δεν έχουν καμία συγκεκριμένη δυνατότητα χρησιμοποιήσεως.

11. Εξάλλου, μολονότι το Δικαστήριο έχει κρίνει επανειλημμένα ότι η ενδεχόμενη καλλιτεχνική αξία ενός αντικειμένου καθορίζεται κυρίως βάσει υποκειμενικών και μεταβλητών κριτηρίων, ενώ η δασμολογική κατάταξη πρέπει να στηρίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια που ορίζει το ΚΔ, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική του λειτουργία και η ασφάλεια δικαίου[2], από την ίδια τη νομολογία του Δικαστηρίου απορρέει η δυνατότητα παροχής στις τελωνειακές αρχές ορισμένων συγκεκριμένων σημείων αναφοράς που θα μπορούσαν να τις βοηθήσουν να κρίνουν, οσάκις παρίσταται ανάγκη, αν ένα αντικείμενο έχει τον χαρακτήρα έργου τέχνης, χωρίς να υπάρχει η ανάγκη υποκειμενικών εκτιμήσεων.

Στο σημείο αυτό πρέπει να υπενθυμισθεί ότι, όπως έχει ήδη διευκρινίσει το Δικαστήριο, όταν πρόκειται για την ερμηνεία κλάσεως που επιτρέπει την ατελή εισαγωγή, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο σκοπός της ατέλειας[3].

Ο σκοπός όμως των ατελειών που προβλέπει το κεφάλαιο 99 του ΚΔ είναι, ως γνωστόν, η διευκόλυνση των πολιτιστικών και μορφωτικών ανταλλαγών μεταξύ των λαών, ο σκοπός δεν αυτός είναι, όπως τόνισε το ίδιο το Δικαστήριο, καθοριστικός για την ερμηνεία των κλάσεων του κεφαλαίου αυτού[4].

12. Πρέπει επίσης να υπενθυμιστεί η πάγια νομολογία του Δικαστηρίου κατά την οποία τόσο οι σημειώσεις που προτάσσονται των κεφαλαίων του ΚΔ όσο και οι επεξηγηματικές σημειώσεις της ονοματολογίας του Συμβουλίου Τελωνειακής Συνεργασίας αποτελούν, κατά την ερμηνεία του ΚΔ, σημαντικά βοηθήματα για την εξασφάλιση της ομοιόμορφης εφαρμογής του δασμολογίου και επομένως μπορούν να θεωρηθούν κατάλληλα βοηθήματα για την ερμηνεία του δασμολογίου αυτού.

Κατά την ερμηνεία συνεπώς των επίμαχων εν προκειμένω δασμολογικών κλάσεων πρέπει να ληφθεί υπόψη όχι μόνο το κείμενο και η όλη οικονομία του ΚΔ, αλλά και το περιεχόμενο των ανωτέρω επεξηγηματικών σημειώσεων.

Από τις επεξηγηματικές σημειώσεις σχετικά με το κεφάλαιο 99 προκύπτει ότι « η πλειοψηφία των αντικειμένων του παρόντος κεφαλαίου αποτελείται συχνά από πρωτότυπα — ή το πολύ ολιγάριθμα — έργα ή αντικείμενα των οποίων η ανά πάσα στιγμή εξεύρεση είναι δυσχερής ».

Εξάλλου, βάσει των ανωτέρω σημειώσεων, τα αντικείμενα που υπάγονται στο κεφάλαιο 99 « δεν αποτελούν τις περισσότερες φορές αντικείμενο συνήθων συναλλαγών ή αποτελούν αντικείμενο ειδικής εμπορίας (γραμματόσημα,

2 — Απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 1989 στην υπόθεση C-1/89 (Raab, Συλλογή 1989, σ. 4423, σκέψη 25), και απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 1977 στην υπόθεση 23/77 (Westfälischer Kunstverein, Racc. 1977, σ. 1985, σκέψη 3).

3 — Απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1985 στην υπόθεση 200/84 (Daiber, Συλλογή 1985, σ. 3363, σκέψη 15), και απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1985 στην υπόθεση 252/84 (Collector Guns, Συλλογή 1985, σ. 3387, σκέψη 12).

4 — Απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1985, Daiber, όπ. π., σκέψη 15, και απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1985, Collector Guns, όπ. π. σκέψη 12.

αντικείμενα αρχαιοτήτων κλπ.). Συχνά έχουν μεγάλη αξία, η οποία δεν έχει καμία σχέση με την αξία των στοιχείων από τα οποία συνίστανται».

Κατά συνέπεια, «τα εν λόγω αντικείμενα παρουσιάζουν και ένα άλλο χαρακτηριστικό που σχετίζεται με το προηγούμενο, ότι δηλαδή εξέρχονται του συνήθους εμπορίου και αποκτούν ενδεχομένως μεγάλη αξία» [5].

13. Κατ' εφαρμογήν των ανωτέρω αρχών, το ίδιο το Δικαστήριο, εξετάζοντας δύο διαφορές σχετικά με την εισαγωγή ενός παλαιού αυτοκινήτου και ορισμένων παλαιών πιστολιών και θηκών πιστολιών, διευκρίνισε καταρχάς ότι, μολονότι τα είδη συλλογών έχουν το χαρακτηριστικό ότι δεν χρησιμοποιούνται συνήθως σύμφωνα με τον αρχικό τους προορισμό, δεν αποκλείεται καθόλου το ενδεχόμενο να μπορούν ακόμη να λειτουργήσουν. Στη συνέχεια το Δικαστήριο έκρινε ότι είδη συλλογών κατά την έννοια της κλάσεως 99.05 του ΚΔ (τα οποία επίσης εισάγονται ατελώς) είναι τα είδη που είναι σχετικώς σπάνια, δεν χρησιμοποιούνται συνήθως κατά τον αρχικό τους προορισμό, αποτελούν αντικείμενο ειδικών συναλλαγών εκτός του συνήθους εμπορίου των πρακτικώς χρήσιμων ομοειδών αντικειμένων και έχουν μεγάλη αξία [6].

14. Νομίζω ότι ο συλλογισμός που ακολούθησε το Δικαστήριο στις προαναφερθείσες αποφάσεις είναι αυτός που έχει τις περισσότερες πιθανότητες να παράσχει λύση ικανή να ανταποκρίνεται συγχρόνως στην ανάγκη ασφάλειας του δικαίου και στην ανάγκη επιείκειας.

Και τούτο μάλιστα σε μία περίπτωση, όπως η προκειμένη, στην οποία δεν τίθεται θέμα υπαγωγής στην κλάση 99.05, που αφορά τα είδη συλλογών· η δυνατότητα υπαγωγής στην κλάση αυτή δεν προβλέπεται στα ερωτήματα του παραπέμποντος δικαστηρίου και εν πάση περιπτώσει δεν θα μπορούσε να υφίσταται, καθόσον λείπουν οι προϋποθέσεις που θέτει η εν λόγω κλάση (και ιδιαίτερα το «ιστορικό ενδιαφέρον» του αντικειμένου) [7].

Και στην περίπτωσή μας πρέπει να εξευρεθούν ορισμένες παράμετροι οι οποίες, συνδυαζόμενες μεταξύ τους, να δίνουν στις τελωνειακές αρχές τη δυνατότητα να εξακριβώνει αντικειμενικά αν ένα εμπόρευμα έχει τον χαρακτήρα έργου τέχνης.

Συναφώς θεωρώ ότι το χειροποίητο, η υπογραφή του δημιουργού του έργου και η παραγωγή πολύ περιορισμένου αριθμού τεμαχίων είναι οπωσδήποτε σημαντικές ενδείξεις, οι οποίες μαρτυρούν ότι ένα συγκεκριμένο αντικείμενο έχει ιδιαίτερο χαρακτήρα σε σχέση με τα παρεμφερή προϊόντα εμπορικού χαρακτήρα.

Η υψηλή τιμή, η οποία πάντως δεν έχει καμία σχέση με την αξία των στοιχείων που συναποτελούν το γλυπτό ή το άγαλμα, όπως ενδεχομένως και το γεγονός ότι το ίδιο το έργο αποτελεί αντικείμενο συναλλαγών που πραγματοποιούνται εκτός του συνήθους εμπορικού κυκλώματος των παρεμφερών αντικειμένων, ενδέχεται επίσης να αποτελούν περαιτέρω επιβεβαίωση του γεγονότος ότι το εν λόγω αντικείμενο δεν τελεί σε σχέση ανταγωνισμού προς άλλα παρεμφερή έργα και ότι, παρόλο που η εξωτερική του μορφή μοιάζει με την εξωτερική μορφή των αντικειμένων κοινής χρήσεως, στην πραγματικότητα δεν προορίζεται να χρησιμοποιηθεί σύμφωνα με τον φαινομενικό προορισμό του.

5 — Απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1985, Daiber, όπ. π., σκέψη 20, και απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1985, Collector Guns, όπ. π. σκέψη 17.

6 — Απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1985, Daiber, όπ. π., και απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1985, Collector Guns, όπ. π.

7 — Απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1985, Daiber, όπ. π., σκέψεις 22 έως 24, και απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1985, Collector Guns, όπ. π., σκέψεις 19 έως 21.

Με άλλα λόγια, νομίζω ότι, οσάκις ένα εξ ολοκλήρου χειροποίητο αντικείμενο, που έχει κατασκευασθεί από καλλιτέχνη και έχει παραχθεί σε εξαιρετικά περιορισμένο αριθμό τεμαχίων που δεν είναι τελείως όμοια αλλά μοιάζουν μεταξύ τους, πωλείται σε υψηλή τιμή, η οποία οπωσδήποτε δεν έχει καμία σχέση με την αξία των στοιχείων από τα οποία συνίσταται, και αποτελεί αντικείμενο συναλλαγών που πραγματοποιούνται στο κύκλωμα της αγοράς έργων τέχνης, μπορεί να θεωρηθεί κατά τεκμήριο ότι το εν λόγω αντικείμενο, ακόμη και αν η εξωτερική του μορφή είναι παρόμοια με τη μορφή αντικειμένων κοινής χρήσεως, δεν χρησιμοποιείται κατά κανόνα σύμφωνα με τον φαινομενικό προορισμό του και στην πραγματικότητα αποτελεί έργο τέχνης κατά την έννοια του ΚΔ.

15. Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει ως εξής στα ερωτήματα του Finanzgericht του Μονάχου:

« Οι σφαίρες από γυαλί με βάση, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως " paperweights ", είναι εξ ολοκλήρου χειροποίητες, κατασκευάζονται σε περιορισμένο αριθμό τεμαχίων από γνωστούς καλλιτέχνες και είναι διακοσμημένες με δισδιάστατες ή τρισδιάστατες παραστάσεις, πρέπει να θεωρηθούν ως πρωτότυπα έργα αγαλματοποιίας και γλυπτικής κατά την έννοια της κλάσεως 99.03 μόνο εφόσον πρόκειται για τεμάχια που αποτελούν αντικείμενο ειδικών συναλλαγών εκτός του συνήθους κυκλώματος της αγοράς των παρεμφερών αντικειμένων κοινής χρήσεως, έχουν μεγάλη αξία που δεν έχει οπωσδήποτε καμία σχέση με την αξία των στοιχείων που το συναποτελούν και εφόσον συνεπώς δεν προορίζονται να χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τον συνήθη τους προορισμό. »